

Управління фінансовими ресурсами підприємства

Плетенецька С. М.

*к. е. н. доцент кафедри національної економіки та фінансів,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: SvitlanaPM@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-2695-0712*

Царенок О. В.

*магістрант кафедри фінансів, банківської справа та страхування,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: TsarenokOV@krok.edu.ua*

Фінансові ресурси відіграють важливу роль у відтворювальному процесі і водночас забезпечують формування власних грошових фондів підприємства, які формуються та використовуються для отримання високого прибутку. Відсутність ефективного механізму управління фінансовими ресурсами є важливою причиною формування кризової ситуації багатьох вітчизняних підприємств, а наявність та функціонування фінансових ресурсів є найважливішим чинником їх економічного зростання та розвитку.

Метою роботи є узагальнення теоретично-наукових засад управління фінансовими ресурсами підприємства.

Фінансові ресурси є необхідною умовою здійснення процесу розширеного відтворення на всіх його стадіях і у всіх формах. Отже, для обґрунтованого визначення поняття фінансових ресурсів необхідно чітко визначити ті критерії, яким воно повинно відповідати. До них належать джерела створення, форми виявлення, цільове призначення.

В економічній літературі під фінансовими ресурсами частіше за всього розуміють кошти, наявні у розпорядженні суб'єкта, що господарює. Інші дослідники підкреслюють, що дана сукупність коштів формується з метою фінансування розвитку підприємства в майбутньому періоді [1, с.32]. Формування фінансових ресурсів розпочинається в момент заснування підприємства, коли утворюється статутний капітал, а також в процесі діяльності суб'єкта. Забезпечення фінансовими ресурсами з різних джерел дає можливість підприємцю своєчасно інвестувати кошти в нове виробництво, забезпечувати у разі необхідності розширення і технічне переозброєння діючого, фінансувати наукові дослідження, розробки та їх впровадження [2, с.17].

Фінанси підприємств є важливою частиною фінансової системи та займають важливе місце в структурі соціальних фінансових відносин. Вони використовуються у сфері суспільного виробництва, формуючи валовий внутрішній продукт, матеріальні та нематеріальні блага, національний дохід. Через це ступінь задоволення суспільних потреб і фінансова стабільність країни залежатимуть від фінансового стану компаній.

Підприємства вступають у фінансові відносини з метою формування та використання фінансових ресурсів, належна забезпеченість якими оптимальна структура та ефективне використання яких є умовою успішного функціонування будь-якого підприємства. Ці питання, що виникають у сучасній циклічній економіці, вдається вирішувати за допомогою інтегрованих структур, а саме: залучаються фінансові ресурси та інвестиції, забезпечується висока платоспроможність і знижуються ризики [3, с. 168].

Фінансові ресурси-це сукупність фондів, які беруть участь у забезпеченні діяльності суб'єктів господарювання і здійснюють обіг у грошовій формі. Фінансові ресурси завжди знаходяться у власності тих чи інших суб'єктів і використовуються для

вирішення поставлених задач. За іншим визначенням, фінансові ресурси-це грошові фонди фінансової системи, які створюються в результаті економічної та фінансової діяльності в процесі створення та розподілу валового національного продукту за певний період і використовуються для забезпечення безперебійного функціонування та розвитку національної економіки (макрорівень) [4].

Можна зазначити, що фінансові ресурси використовуються на всіх етапах операційного циклу суб'єктів господарювання, а також здійснюють забезпечення та обслуговування фінансової та інвестиційної діяльності.

Фінансовим ресурсам підприємств притаманні такі властивості:

- фінансові ресурси мають стадію утворення;
- фінансові ресурси відображають відношення до власності;
- фінансові ресурси мають джерела формування і цілі використання;
- від джерел формування та напрямів використання залежить структура фінансових ресурсів підприємства [5].

Слід зазначити, що однією з найбільших проблем для бізнесу є низька ефективність управління своїми фінансовими ресурсами. Своєю чергою окреслена проблема спричиняє наявність в економіці України великої кількості збиткових чи неплатоспроможних суб'єктів господарювання.

Аналізуючи ринково-структурну трансформацію економіки України, необхідно розробити цілісну систему принципів управління фінансовими ресурсами для нових умов функціонування, а саме: забезпечення конкурентних переваг як основної мети розвитку підприємства, оцінка ресурсного потенціалу як засобу забезпечення можливості досягнення поставлених цілей групування трудових, матеріальних і фінансових ресурсів однаковість техніко-економічних механізмів розподілу ресурсів на всіх рівнях технічної структури порівняння фінансового потенціалу з цільовими стратегічними орієнтирами та прийнятними рівнями ризику для забезпечення фінансової безпеки системи управління фінансовими ресурсами та ризиками. Тому кожному підприємству необхідно раціональніше використовувати свої ресурси, зменшувати обсяги кредитів і зобов'язань.

Сьогодні фінансове становище більшості українських підприємств є незадовільним. Характерним наслідком кризового явища в економічному розвитку підприємств є гостра нестача фінансових ресурсів, що значною мірою впливає на ефективність господарювання. Крім того, пропозиція корпоративних коштів низька, а рівень використання низький.

На думку деяких учених, когнітивні методи моделювання є потужним інструментом у системі антикризового управління підприємством, за допомогою якого можна сформувати ефективну систему фінансового забезпечення та запобігти банкрутству суб'єкта господарювання. Вони дозволяють сформувати, уточнити та перевірити гіпотезу про функціонування досліджуваного об'єкту як складної системи, яка складається з окремих елементів і підсистем, пов'язаних між собою [6, с. 46].

Загальною проблемою для підприємств є постійна нестача власних фінансових ресурсів. Нині важливе місце в джерелах фінансових ресурсів належить пайовим та іншим внескам фізичних та юридичних осіб, членів трудового колективу. Водночас значно скорочуються обсяги фінансових ресурсів, які надходять від галузевих структур, зменшуються обсяги бюджетних субсидій від органів державної влади і одночасно зростає значення прибутку, амортизаційних відрахувань та позичкових коштів у

формуванні фінансових ресурсів підприємств [7].

Ефективність функціонування будь-якого підприємства залежить від правильної стратегії управління капіталом підприємства. Її важливою складовою є оптимізація структури капіталу. В Україні більшість підприємств нехтують науковими підходами до цього питання, що є помилкою, оскільки від співвідношення між власним і позиковим капіталом залежить результат діяльності підприємства та його стан у майбутньому.

Що стосується методів підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами українських підприємств, то основним напрямом вдосконалення вважаємо оптимізацію формування, обліку та використання фінансових ресурсів. Управління фінансовими ресурсами підприємства можна вважати ефективним лише тоді, коли воно не лише раціонально використовує наявні ресурси, а й передбачає активний і систематичний пошук можливостей для подальшого розвитку підприємства.

Також для забезпечення підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами на вітчизняних підприємствах, варто удосконалювати інформаційну базу та модифікувати і поглиблювати аналіз та оцінку результативних показників. Сьогодні управління фінансовими ресурсами на підприємствах України здійснюється в умовах, коли використовується «реактивна» форма управління-прийняття управлінських рішень для реагування на поточні проблеми.

Отже, підвищити ефективність управління фінансовими ресурсами підприємства можна шляхом:

- надання знижок споживачам;
- використання векселів при продажі товарів та наданні послуг;
- продаж підприємством своєї дебіторської заборгованості (факторинг);
- продаж чи здача в оренду неприбуткових основних засобів підприємства;
- управління запасами.

Ключові слова: фінансові ресурси, фінансовий стан, управління, розвиток.

Список використаних джерел

1. Грушко В. І., Наконечна О. С., Чумаченко О. Г. *Національні фінанси: Підручник*. Київ : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК». 2017. С. 660.
2. Петруня Н. В. *Концептуальні підходи до визначення сутності активів підприємств. Облік і фінанси АПК*. 2017. № 1. С. 120-124.
3. Румик І., Пилипенко О. *Управління фінансово-господарською діяльністю інтегрованих підприємств на інноваційних засадах. Вчені записки Університету «КРОК»*. 2021. № 2 (62). С. 166-175. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-62-166-175>
4. Безбородова Т. В. *Удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємств. Держава та регіони*. 2008. № 5. С. 21-23.
5. Лапа А. Є. *Фінансові ресурси підприємства та їх оптимізація. Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ. Серія: Економічні науки*. 2013. №4. С. 289-297.
6. Румик І., Пилипенко О. *Фінансове забезпечення підприємств: можливості використання когнітивного моделювання. Вчені записки Університету «КРОК»*. 2022. №2(66). С. 44-52. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-66-44-52>
7. Погужа Н. В. *Проблемні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства в умовах рецесії України. Вісник соціально-економічних досліджень*. 2012. № 2(45). С. 144-149.